

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Vihreä ja digitaalinen siirtymä antaa myös Lapin näkökulmasta T&K -toiminnalle uusia mahdollisuuksia ja nostaa yritysten T&K panostusten kysyntää. Lapilla on suuri kasvupotentiaali vihreään siirtymän investointien myötä. Mm. Meri-Lapin teollisen kiertotalouden ekosysteemi on vahva ja edelleen kehittyvä. Lapin elinkeinoelämän tukijalat metsät, kaivannais- ja metalliteollisuus sekä matkailu mahdollistavat huoltovarmuuden, omavaraisuuden ja vihreän sekä sähköisen yhteiskunnan rakentamisen etenkin mineraalien, bioraaka-aineiden, kiertotalouden ja uusiutuvan energian näkökulmista. Myös NATO-yhteistyö tuo uutta kysyntää yritysten tutkimus- ja kehittämistoiminnalle.

Suunnitelma käsittelee TKI-toimintaa koko Suomen tasolla, mutta siinä ei huomioida riittävästi alueellisia eroja. Suunnitelmassa tulisi ottaa huomioon eri alueiden lähtökohdat ja tavoitella TKI-toiminnan kasvua koko maassa. Alueiden erilaiset tilanteet, yritysraakenteet ja osaamisen keskittymät on huomioitava tavoitteiden saavuttamiseksi laajasti, ei vain suurimmissa keskuksissa. Kansallinen neljän prosentin tavoite tulee jakaa tasaisesti kaikille maakunnille, jotta alueelliset vahvuudet ja tarpeet voidaan ottaa paremmin huomioon rahoituksessa. Tasapuolisuuden huomioimisen lisäksi myös seuranta tulisi tehdä alueellisesti.

Älykkään erikoistumisen strategioiden merkitystä, jotka ovat alueiden lähtökohdista laadittuja, ei ole tunnistettu riittävällä tavalla suunnitelmassa.

Kansallisessa T&K rahoituksen käytössä isossa kuvassa on myös huomioitava se millaisia pysyviä T&K-resursseja alueilla on. Alueilta, joilta puuttuu liiketoimintaan kytköksissä olevat tieteenalat, varsinkin kaupallinen ja tekninen yliopistokoulutus, saavat aikaan sen, että siellä alueella liiketoimintapotentiaalia ei täysmääräisesti hyödynnetä eikä suunnitelmassa haettua yhteistyötä ole niin realistista toteuttaa.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

-

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Kansallisessa T&K rahoituksen käytössä isossa kuvassa on huomioitava se millaisia pysyviä T&K-resursseja alueilla on. Lapissa ei ole kaupallista, teknistä tai lääketieteellistä yliopistokoulutus- ja -tutkimustoimintaa. Ylipäättään se, että joltain alueelta puuttuu liiketoimintaan kytköksissä olevat tieteenalat, varsinkin kaupallinen ja tekninen yliopistokoulutus, saavat aikaan sen, että siellä alueella liiketoimintapotentiaalia ei täysmääräisesti hyödynnetä. Lappiin tulisi saada pysyvä koulutus em. tieteenoaloilla. Silloin yhteydet liike-elämään paranisivat suoraan, ja suunnitelmassa painotettu yhteistyö saisi realistisemmän ulottuvuuden.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Yrityksille on suunnattava rahoitusta ja toimenpiteitä tasaisesti kaikille alueille. Suunnitelman luonnoksessa toteamus ”T&K-toiminnan vahvistamisessa on tärkeää ottaa huomioon alueiden erilaiset tarpeet ja että kansallisten ja alueellisten kehittämistoimien yhdensuuntaisuuden myötä luodaan edellytyksiä myös kansainväliseen yhteistyöhön” on hyvä. Yrityksien osalta kynnys tulee olla matala myös PK- ja mikroyritysten osalta, joita Lapissa pääsääntöisesti on. PK- ja mikroyrityksille tulee olla instrumentteja, jotka tukevat T&K-toiminnan aloittamista ja kehittämistä matalalla kynnyksellä.

Suunnitelman toimeenpanolla on iso painoarvo. Jotta suunnitelma tukisi tasapuolisesti alueellista kehitystä ja yritysten kasvua eri puolella Suomea, Business Finlandin roolia tulisi vahvistaa alueellisesti ja ohjelmien suunnittelussa huomioida alueiden yritysten tarpeet ja niiden yhteensopivuus muiden rahoituslähteiden kanssa.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

-

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit
- Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen

-

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- EU:n T&K-yhteistyö
- Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö

Lapissa on onnistuttu moninkertaistamaan EU:n suorien rahoitusten määrä hyödyntämällä alueellista koheesiorahoitusta. Tähän on johtanut älykkään erikoistumisen strategian kunnianhimoinen toteuttaminen, jota on tehty vahvalla alueellisella sektorirajat ylittävällä yhteistyöllä (mm. klusteritoiminta) ja panostamalla toimijoiden kapasiteetin kasvattamiseen toimia kansainvälisessä T&K -yhteistyössä. Klusteritoimintaan panostaminen ja suorien EU-rahoitusten kotiuttaminen on nostanut TKI-toiminnan tasoa, mikä luo tarpeen myös kansallisille T&K -rahoituksen panostuksille.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

-

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Seuranta tulee tehdä alueellisesti.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

-

Mäcklin Kaarina
Lapin liitto